

Papp Sándor Zsigmond

APÁM REGGELIJE

A pám akkor már vagy fél éve kedvelte az emberhúst. Boldognak látam őt, már-már elégedettnek. Meg tudtam érteni, én ugyanis még emlékeztem arra, hogy milyen volt eleinte, mennyi kenyeret kellett harapnia az első falatokhoz, hogy valamiképp legyűrje őket a torkán. Erősen fűszerezte a húst – kiváltképp fokhagymát és borsot használt –, mert az elvette az édeskés, füstös mellékízt, ami szinte ráolvadt a nyelvére, hogy még a cseresznyekompót se essen jól neki hetekig. De így is otthagya majdnem a felét, és úgy tett, mintha jóllakott volna. Mosolyogva könyökölt az asztalon, vagy a hasát paskolta, miközben várta, hogy kiforduljak végre az ajtón, hogy a kagylóba okádhassa az egészet. Anyám a szobában kötött idegesen, vagy a tévésorozatot nézte mohó érdeklődéssel, hogy legyen mit megbeszélni másnap a ruharészlegen. Tudtam, egy ideje már elterelte rólunk a szót, inkább szabásmintákat cserélt, színes magazinokat kunyerált, amelyekbe aztán bele se nézett.

Apám jókedvét még az sem rontotta el, hogy neki kellett mosogatnia, elraknia maga után a konyhát, mert anyám az első perctől leszögezte, hogy bár tudja, mindez az ő feladata lenne, mégsem veszi ki a részét ebből. És ez nem azt jelenti, hogy már nem szereti apámat, csak nem köteles kiszolgálni minden hóbortját. Undorodott tőle, nem is tagadta. Engem rutinos érdektelenséggel kezelt, akár egy számlát, amit rendben kifizettek. Talán ezzel akarta büntetni semlegességemet, mert többszöri felszólításra sem foglaltam állást, ehelyett úgy járkáltam a lakásban, mintha megfigyelő lennék, egy sértetlenséget élvező békefenntartó, aki azt hiszi, egyforma kedvességgel dörögölözhet mindenkihez. Csupán akkor élénkült meg kissé, amikor Zsófi körülugrálta. Ő viszont valósággal udvarolt neki, virágot hozott és drázsét, türelemmel hallgatta végig összeesküvés-elméleteit, mert anyám fejében a világ folyton a vesztébe rohant, és már az is gyanús volt, ha épp nem történt semmi, sőt talán ez volt a legijesztőbb, mert akkor nincs is mire fogni a közelgő szerencsétlenséget. Zsófi az ilyen beszélgetések után mindig csendesebben bújt hozzám, vigasztalni kellett, mintha meghalt volna valakije, s ha már nem segített a

duma, kisurrantunk a fürdőbe, ahol megujjaztam, mert mást nemigen lehetett. Idejében megmondta a Fecske, hogy ne gusztustalanodjunk, mert minden áthallatszik.

Talán az is baj volt, hogy ilyen házban laktunk. Bár a Galilei köz jobb környéknek számított: itt a legtöbb villát gyümölcsös zárta körül, és az sem volt ritka, hogy medencét ástak a fák közé. Medencéről Fecske hallani sem akart, mert már rosszul volt a klór szagától, a fákat viszont annál inkább kedvelte, főként ősszel, amikor a száraz levelek surrogása megtöltötte a házat, és már messziről hallani lehetett, ha valaki jött fölfelé az úton. Nekünk a házból csupán egyetlen szoba jutott, meg egy alakatlan odú, amit anyám szorgalmas törődéssel konyhává pofozott. A fürdőszobát apám harcolta ki egy pókerparti után, legalábbis így mesélte. Szerintem Fecske magától engedte át a földszinti részt, mert már unta, hogy a fák tövébe jártunk könnyíteni magunkon, és napvilágnál szedtük össze a papírt, szemérmesem, ám némi önérzettel. És az a fürdő nem volt akármilyen! Ha valaki nagyritkán meglátogatott bennünket, előbb ide kalauzoltuk, hogy jó legyen a véleménye rólunk. Egyrészt majdnem akkora volt, mint a szobánk, másrészt az egyik sarkot teljes egészében kisajátította a kád, ami filigrán ívével, hófehér lépcsőivel alig engedte el a tekintetet, nem beszélve a fémesen csillogó törölközőtartókról, vízmelegítőről és polcokról, vagy az égszínkéék vécéről, melynek ülőkéjén olyan jól esett az ülés, hogy itt olvastam el a házi olvasmányokat és néhány Rejtőt is. Hogy ne zavarjam anyámékat, télen behúztuk a katonaágyat a kád mellé, és akkor kavargó szappanillatban aludhattam reggelig. Nyáron egészen más volt a helyzet. Ha rájuk jött, anyám kislattyogott apám után a strandra, és elváltak az egyik kabinban. Régimódi, tágas öltözők voltak ezek. Az ajtó térdmagasságnál kezdődött, de fönt is maradt tenyérszerű hely szabadon, arra dobták rá a törölközőt meg anyám orchideás dresszét, hogy mások is lássák, foglalt a hely. Lehettek bármilyen haragosak, ha lent eltűnt az egyik láb, már tudni lehetett, hogy sima arccal jönnek ki, és apám rágyújthat a Snagovjára.

Igazából sosem szégyelltem, hogy apám csak kabinos és Fecskének dolgozik. Nyáron reggeltől estig kint maradt, télen mondjuk csak ötig, mert a termálba azután már nem engedtek be senkit. Éjjél körül még kijött a zseblámpával, bevilágított a kabinok közé, bár ő is tudta, ha mínusz tizenöt alá megy a higany, az isten se tartja vissza az agyagos cigányokat, hogy ne hordjanak szét néhány öltözőt. Fecske egy ideig kutyákkal kísérletezett, hogy megvédje a telepet. Gárdos Feri tanácsára a hegyekből hozatott néhány durva szőrű korcsot, de

azok alig hallgattak apámra, és két hét múlva nyomuk veszett, talán mérget dobtak be nekik, vagy egész egyszerűen visszasomfordáltak a gazdájukhoz. Azóta úgy számítja, hogy legyen a raktárban néhány szál deszka készletben, és ahogy kitavasodik, apám nekilát, hogy összerakja a hiányzó kabinokat. Ő azt mondja, így van ez rendjén, mert az agyagosok sem fagnak meg, és cserébe szezonban mindig idecsődítenek a városból pár vendéget, hogy rendben lefürödjék a tartozást. Ezért is volt, hogy apámat bírták az agyagosok. Még a purdékat is rábízták, amíg beültek a termálba melegedni.

– Épp olyan, mint a miénk – mondta egyszer rólam Romeo, egy borostás, szénszemű ember, akiről az járta, hogy a vajda egyenes ágú rokona. Rémulten bújtam apám lábához, mert nem akartam olyan lenni, mint ők. Pedig nekem is agyagbarna színem volt, és az olajosan csillogó fekete hajam sem sokban különbözött az övékétől. Dühíttet, hogy apám ezen csak mosolyogni tud, és hogy végül kezét ráz azzal az emberrel.

– Rendben van – felelte apám.

– Tudja, hogy hova kell jönni.

Az agyagosok rendszerint a Mecseki-lapályon tanyáztak, mert ott volt vályoghöz alkalmas föld. Esős időben teherautón kívül semmit nem bírt meg a dűlő, egyébbel pedig nem volt tanácsos beragadni. Aki járatos volt itt, a Rebra erdeje felől jött egy keskeny ösvényen, kikerülve a veszélyesebb meredélyeket. Egyszer-kétszer én is elkísértem apámat, halat vettünk vagy gombát, és még pirkadat előtt indultunk vissza. Jól jött neki az ismeretség, mert a strandon valahogy el volt veszve. Bár tömzsi, vastag karú embernek számított, a szemén mégis az látszott, nem merne ütni, ha úgy hozná a helyzet. Talán ezért is beszélt vele Fecske olyan magas lóról, pedig annál girhesebb tulaját alig láttak még a környéken. Csak miután megvette a házát, kezdett valami hasat eresztetni, de azt se komolyan. Mi akkoriban garázsban éltünk a terület szélén, a ládagyár mellett. Apámnak állása sem volt, rongyot gyűjtött, vagy az építőtelepen kuncsorgott munka után, de igazából akkor vették emberszámba, ha engem is magával vitt. Hároméves lehettem, és mindenkire rámosolyogtam, aki megkínált valamivel.

Kabinost keresnek, mert újra beindul a Majális strand, mindössze ennyi volt a lapban, de apám megpróbálta, és amikor Fecske megtagogatta a karját, megváltozott a sorsunk. Nem sokkal később szolgálati lakást is leválasztott nekünk a házából, szoba-konyhás homlokza-

ti részt. Fecske persze nem bánt jól az öreggel, hamar lekussolta, ha előleget kért, és rálócsólt minden aljamunkát az éjjeli felvigyázástól a medencék fertőtlenítéséig. Mégsem szidhattuk nyugodtan, mert anyám rögtön kiabálni kezdett. Ő még nagyon is emlékezett a garázsos időkre, a sparherdre, ami épp annyi meleget adott, hogy ne látszódjon a leheletünk, és úgy érzi, tette hozzá ilyenkor, azóta se melegedett ki rendesen a lába. Apám inkább a ládagyár mögötti mezőt emlegette, amire télen vastagon rakódott a hó, és egészen úgy nézett ki, mint egy abrosszal leterített asztal, amit most készülnek körülülni az angyalok.

A lakást azért nem kaptuk ingyen. Hetente kétszer Fecske kártyapartit szervezett a szobánkban, amihez nekünk kellett hozni sört meg cigarettát. Anyám szorgalomból szendvicseket kent, majd szünetben körbevitte. Ha jól ment a lapjálás, Fecske hajnalig is ott tartotta a társaságot, alkalmazottakat, ismerősöket, tehetősebb vendégeket. Éjfél után már olyan sűrű füst gomolygott a szobában, mintha gumi égne, de azokat nem zavarta. Sima pókert játszottak, a pénzt gyufaszál helyettesítette, hogy még véletlenül se legyen baj, ha bekopog valaki. Hatvan szállal lehetett beszállni, az ennek megfelelő összeget apám betette a kredencbe, ha megszorultak, újabb adagot vehettek föl a bankból, és a végén összeadták. Ez volt különben a legmelegebb pillanat. A legtöbben ugyanis számolatlanul vették fel a szálakat, és könnyedén tettek fel egész dobozokat is, mintha a kölykeikkel maszatolnának otthon, és csak akkor ment ki belőlük a szín, amikor kiderült, hogy a lazaság akár kéthavi fizetésüket is jelentheti. De húztak le itt jegygyűrűt meg órát is, ha nagyon beütött. Ilyenkor apámnak kellett megvédenie Fecskét. Elállt, s amennyire lehetett, kivédte az ütések, amíg a többiek ki nem dobták a rendbontót. De olyan is volt, aki rimánkodásra sem akart elmenni, ült az asztal sarkán, szívta a cigarettát, egyiket a másik után, mintha versenyen lenne, miközben apámék megvetették az ágyat, majd a lámpát is eloltották, hátha észreveszi magát. Nem tudom, melyiktől féltém igazán: attól, aki hirtelen, néhány ütéssel adta ki a mérget, vagy akiből lassan szivárgott, akár valami gyűlékony anyag. Az is feltűnt, hogy a vesztesek ugyanúgy haragszanak apámra, mint Fecskére, mert igazából annyi súlya sincs, mint egy idomított házi légynek. Sokáig nem értettem, hogy felnőtt emberek miként hozakodhatnak elő ezzel a légy dologgal, hogyan veszíthetik el ennyire a józan eszüket, de aztán láttam apámat Fecske születésnapján tüsténkedni, elrakni az üres poharakat a vendé-

gek után, összeszedni a székre dobott kabátokat, pedig a fene se kérte semmire, ő mégis ott döngött, zümmögött reggelig, hogy aztán megléphessen a fölbontott, méregdrága piákkal. Büszkén, mert lám, neki is jutott valami. Arra sosem jött rá, hogy másnap én öntöttem ki a zsákmányt a kert végében, és nem Fecske vitte vissza dühösen, ahogy ő hitte, s amiért pár napig nem is mert a szeme elé kerülni.

Ha nem jött ki a létszám, apámat is bevették. Ez azért is volt jó, mert így én lehettem a bankos, nekem adták át a pénzt, amit előtűik kellett megszámlolnom, majd elraknom a kredencbe, és a játék végéig szemmel tartanom, nehogy hozzápiszkáljon valaki. Akkoriban már csak maguk között játszottak. Kender, a potrohos taxis ült az ablak mellett, szemben vele a masszírozó Bittner, aki imádott blöffölni, és ezzel néha fel is bősztette Fecskét, de hajnalig aztán tisztességesen eljátszotta mindenét, és Vanciu, aki olyan precízen játszott, mint egy óras, időnként mégis elszállt vele a ló, és akkor addig nyert, amíg Fecske homlokán gyöngyözni kezdett az izzadság. Szerettem nézni őket. Ahogy egymás alá passzítják a lapokat, és épp csak a sarkukat nézik meg, egyenként, mint Vanciu, vagy némileg szórakozottan, feleselve a szerencsével, akár Bittner Öcsi, aki láthatatlanban is képes emelni a tétet, vagy Kender, aki csak akkor nyúlt a poharához, ha szerencsés osztása volt, és egyből elvesztette érdeklődését a játék iránt, ha passzolnia kellett. Apám sehogy se illett a sorba, túl óvatosan játszott, úgy vette kézbe a lapokat, mintha üvegből lennének. Ráadásul képes volt egy tercnél is visszavonulót fújni, ha Bittner magabiztos szemtelensége mögött fullt sejtett, pedig királypárnál rendszerint sosem volt több. Ha apadni kezdett kezénél a halom, akkor persze megijedt, hogy mit szól majd az anyám, és akkor faarccal emelt tétet hetes párra is, ameddig mindenkit elbizonytalanított maga körül, hogy aztán a nyereményre ráüljön, amíg lassan, apránként veszítve megint nullára nem jött ki az egyenleg. Pedig tudtam, képes lenne bármit odaadni, hogy két paklival ráverjen Fecskére, viszont azt is tudtam, hogy a másik se vár egyébre, csak hogy elcsússzon az apám, mert akkor bekaphatja szőröstül-bőröstül.

Ha mégis nyert valamit, moziba mentünk. Az amerikai filmeket szerette, másra nem is váltott jegyet. Azokat is főként azért, mert tele voltak hatásokkal. Apám a trükköket nevezte hatásoknak, és az olyan jeleneteket értette alatta, amikor egy védőpajzson átverekedő férfibá végzetes mennyiségű energiát vezet egy robot, vagy amikor valaki mögött felrobban egy lőszerraktár, és a levegőben kalimpálva

úszik át a vásznon. Viszont nem bírta idegekkel azokat a langyos, pancsoló filmeket, amelyekben nem lehetett eldönteni, hogy ki a jó és ki a rossz, hogy végül is kinek drukkoljon az ember. Egy idő után már a plakát alapján is el tudta dönteni, hogy melyiket érdemes megnézni, és melyik nem éri meg a jegy árát. Amíg nem értettem a feliratokat, lejjebb csúszott a székén, és úgy, a begörbített tenyere mögül fordította a történetet, magyarázta el a bonyolultabb fordulatokat, én pedig annyira szerettem a magyarázatait, amelyeket különféle jövődölésekkel is megtűzdelt a végkifejlet tekintetében, hogy később sem bíztam magam az írásra.

Utolsó filmünkre, amely végül megváltoztatott minket, jól emlékszem. Pedig már a plakátjával is baj volt, a szereplők feje mögül egyetlen tűzgomba sem nőtt az égre, és a cikázó helikoptereket is lespórolták. Apám mégis beadta a derekát, talán azért is, hogy ne kelljen hazakullogni időnap előtt. Egy emberről szólt, aki a bűnök alapján ölt, és nem is akárhogyan, valahogy úgy, mintha nem is ő, hanem az a bűn ölné meg a kiválasztottakat. És csak a végén derül ki, hogy ő is csak egy jóvágású, egészen szimpatikus alak, ha a strandon látнам, talán még köszönnék is neki, hátha van felesleges aprója, és nem is lehetett igazán utálni azért, amit tett, pedig szinte mindenkinek felfordult a gyomra a teremben.

A vetítés alatt elmaradtak a bekiabálások. A kijárat előtt némán torlódtak össze az emberek, dühösen néztek egymásra, mintha várnának valakit, talán a jegyárust, hátha elárul még valamit az esetről, hogy nyugodtabban mehessenek haza. De nem jött senki, így aztán csak a plakátokat tépték le, és két utcával lejjebb vertek meg egy baseballsapkás ellenőrt, mert az istennek sem akart félreállni az útból. A film persze nem lett siker, a harmadik nap után le kellett venni a műsorról. Az ilyesmivel nem szabadna viccelni, mondta a gépész a központban, ahol zajos ováció mellett, telt házakkal vetítették. Ám arról hosszas unszolásra sem volt képes felvilágosítást adni, hogy mégis mitől lettek olyan fenemód érzékenyek a kerületiek. Innentől aztán már nem is hoztak új filmeket, csak a régi, karcos kópiákat vetítették egyre-másra, mintha büntetésben lenne az egész telep.

Apám alig aludt azon az éjszakán. A cigarettapapír sztaniolját gyűrte össze, majd simította ki újra a térdén, amíg ki nem lyukadt. Tudtam, hajnalig vékony csíkba göngyöli majd a terítőt, és gúlába rakja a poharakat. Születésem estéjén, amíg el nem dőlt, hogy fiú leszek, több száz gyufának szakította le a fejét, majd a pálcikákat rend-

ben visszatette a dobozokba. Most mégsem hagyhattam szó nélkül. Úgy éreztem, cinkosokká váltunk.

– Nem volt ez azért olyan jó film – mondtam. – Ha másként fejezik be, akkor talán realisabb – tettem hozzá, bá tudtam, kész szentégtörés, amit mondok.

Intett, hogy ne is próbálkozzam tovább.

– Anyádnak ketten udvaroltunk – kezdte el váratlanul. – A másik úripincér volt a Flamencóban, szinte csak a borralalóából élt. Arra is ügyelt, hogy legyen mindig friss virág a gomblyukában, és olaszországi nászúttal szédítette anyádat. Nem mondom, volt benne valami olaszos. Jolinak persze imponált, hogy a Flamencóban kosztolhatott, én legfeljebb autózni vittem el néha, ha el tudtam kérni a szolgálatit. Olyankor csak mentünk neki a világnak, nyomtam a gázt, mint az örült. Valahogy úgy képzeltem, hogy az erdőben vagy a patakparton könnyebben elfelejti azt a makaróniképuót, és akkor nekem is enged végre. A szüleinek tetszettem, mert látták, hogy mindig lesz kedvem a munkához, a pincért nem bírták, mert abroszt terített a térdére.

– Anyámnak persze bejött, mi?

– Az a pincér nem látott Joliban mást, csak egy alkalmit, a mosogatókkal is folyton kergetőzött. Anyád persze hitt neki. Közeledett a tavasz, Jolinak döntenie kellett. Mind a ketten sürgettük már, de valahogy a pincér állt jobban. Na, akkor egyszer én megvártam a Flamencónál, és az egyik mellékutcában odanyomtam a kerítéshez. Az meg se tudott mukkanni, de már tudta, hogy mire megy ki a játék. A szeméből láttam, hogy tudja. Hogy most vagy elroppantom a bordáját, vagy megjön az esze. Azóta se tudtam úgy feldühödni.

A háta mögött, a kertben már a holdfény szabdalta a feketeséget. Akármerre néztem, minden úgy festett ebben az árulkodó fényben, mintha nem evilági lenne.

– Tényleg megszorítottad?

– Majdnem.

– Az nem elég.

– De így képzeltem el. Annyiszor láttam magam előtt ezeket a képeket, hogy már tényleg ott kapálózott az ujjaim között, éreztem, hogyan ver nyakán egyre kétségbeesetten az ér, verejtékét pedig felszívta a ruhám. Néha még az ingemet is kitettem szellőzni, nehogy Joli megsejtsen valamit. Most már persze mindegy.

– És akkor mégis hogyan dőlt el?

– Lelépett magától. Azt mondják, adósságai voltak. Egy este megfenyegették, hogy a gyors alatt végzi. De azt is hallottam, hogy terhes maradt az egyik mosogató, s bepanaszolta a főnökének. Kétszer azért én is utánamentem.

– Az jó.

– De azt képzeld el, hogy amikor sietni kezdtem, hogy na, most beérem, akkor ő is gyorsítani kezdett valamiért, és hiába eredtem utána, mégis megmaradt a távolság. Pedig olyan hülyén, oldalazva járt, mintha az utcán is az asztalokat kerülgetné.

Nevetett, s úgy mozgatta a lábait, ahogy a Flamencóban vihették ki annak idején a rendelést.

– Azt hiszem, megsajnáltam egy kicsit – mondta.

Elköszöntem. Anyám összegömbölyödve aludt az ágyon, motyogott is hozzá, mintha olvasna. Belém villant, hogy talán mellébújok, de végül elment tőle a kedvem. Ha valamivel több vér lett volna a pocámban, átmegyek Fecskéhez, hogy fogadjon örökbe. De aztán jó volt a fürdőszoba is, meg a katonai ágy, a rohadó vászonnal.

Reggel mind a ketten turkáltunk az ételben, amit anyám élénk rakott. Én végül beadtam a derekam, s az utolsó falatig bekanalaztam a rántottát, nem akartam egész nap a zsörtölődését hallgatni. Apám viszont addig várt, amíg az étel zsíros fénye egészen megfakult, s akkor, mintha bocsánatot kérne, vagy elejét akarná venni a veszekedésnek, váratlanul anyámhoz lépett és megölelte. Néhány pillanatig úgy maradtak, akár egy porcelánból öntött szerelmespár.

Pár napra rá hozta haza az első csavargót. Arról, hogy a lakásban dolgozza fel, szó sem lehetett, így aztán levitte a pincébe. Hozzánk csak a tompa ütések hallatszottak föl, ahogy a hasábfát darabolják. Anyám nem akart hinni a fülének, pedig többször elmeséltem neki, hogy mi történik odalent. Miután kisírta magát a konyhában, és elrendezte magán a kötenyt, már csak azért imádkozott, nehogy mégis leegye valamiért a fene Fecskét a pincébe, nehogy most múltjon el a sötétségiszonya, mert akkor újra indulhatunk neki a városnak, lakást keresni. Apám estefelé jött fel, tiszta ruhában. Látszott rajta, nagyon igyekszik, hogy megkíméljen minket a vastagjától, de a házból mégsem zavarhatott ki. Annyit láttam még, hogy szegénylős arccal matat a konyhában, serpenyőben forgatja, pirítja a húst, majd vastagon bekeni muzsdéjjal, hogy csússzon. Anyám egy ideig a lélegzetét is visszatartotta a szobában, nehogy az a telt, köhöggetően fűszeres szag átáramoljon rajta, nehogy önkéntelenül is megkívánja azt a valamit,

összegyűljön a nyál a szájában, amit aztán le kell nyelni, üresen, mint a keserű pirulát.

S bár tenyérnyi darabokat tett a tányérjára, eleinte mégis fogyott, izmai megfönnyadtak, a háta meggörbedt, az arca pedig annyira beesett, hogy a borosták inkább apró sebeknek tűntek, amiket minden reggel elkapart volna kínjában. Még szerencse, hogy az agyagosok kijártak hozzá a strandra, mert különben fényes nappal is fosztogatták volna a kabinokat. Gyanítom, ők segítettek a csavargók felkutatásában is. Egy-egy „adag”, ahogy apám mondta, három-négy hétig is kitartott. Pedig eleinte nagyon pocskolt: amit nem tudott megsütni, egyszerűen elásta. Csak jóval később, amikor már kísérletezni kezdett a belsőségekkel, és nem becsülte le a pácok és mártások fortélyait sem, tért vissza az ereje.

Az első hóval, amikor a telep fölött már a termálvíz öregasszonyzagú párái lebegtek, Zsófi is megérkezett. Addig nem is láttam még vörös hajú lányt, ezért aztán olyan féltősen tapogattam, simogattam a hosszú tincseit, amelyeket a víz pillanatok alatt bordóvá sötétített, mintha bármikor képesek lennének szárnyat bontani és vérvörös rajban útra kelni a gát felé. Ahhoz sem kellett sok idő, hogy rájöjjek: Zsófit egészen más anyagból gyúrták. Nem hajolt mélyen a tányérjába, hogy eltakarja az ételt, nem tette külön zsebbe az aprót, és imádkozta bámolni a kirakatokat, vagy zárás előtt válogatni a törölközőrészelegén, amikor már tüntetően számolták az aznapi bevételt. Alföldi családból származott, és a nagyanyját kísérte el, aki állítólag a reumáját jött kezeltetni ide, mert évről évre jobban görbítette a derekát a kór, s már attól lehetett tartani, hogy egyszer majd összecsupkja, akár egy bugylibicskát.

Eleinte gyanúsán méregetett. Nem használt az sem, hogy ingyenesen beíratam Bittnerhez gyögmasszázsra, és hogy Öcsi végül egy ötvenesért, mint kiszemelt segédjének, nekem is átengedte a terepet, s akkor könnyű kézzel utazhattam Zsófi szerpentinjein, a belső comb puha hajtűkanyarjaitól a hát hosszú egyeneséig, mit sem törődve a veszélyt jelző figyelmeztetésekkel. Fáradozásaim végül elnyerték méltó jutalmukat: este, amikor az egész strand már alig volt több egy álmos zsongásnál, a város szélén, a gyermekmedence tölgyei mögött megcsókolhattam. Felengedni mégis csak azután engedett fel, hogy a fürdőszobánkban még kissé bizalmatlanul, mintha azt mérné fel, megbírja-e a tábori ágy, az enyém lett. Amikor végre szabadon elmerülhettem benne. Ő persze nem sokat teketóriázott, nem kereste utá-

na a szavakat, kerek-perec kimondta, hogy jól baszok. Szereti és kész. Ha rajta múlna, akár mindennap csinálná velem. Szégyelltem magam, hogy így beszél, de az ő szájából, az ő gyönyörű, városi szájából mégis úgy buktak elő ezek a mondatok, mintha formátlan gyöngyöket köpne a szőnyegre, amelyek azért minden hibájuk ellenére mégiscsak gyöngyök, s ha összeszedném őket, pillanatok alatt meggazdagodhatnék valahol a világ másik felén.

Aztán egy nap, amikor már nem lehetett tovább halogatni, apám is megvallottam. Hogy mit szokott csinálni időnként a pincében. Végig figyelmesen hallgatott, majd egészen odabújt hozzám. Először azt hittem, vigasztalni akar, elütni egy öleléssel a bajomat, végül lesütött szemmel kibökte, hogy bizonyos szempontból az ő anyja sem különb. Csak épp virágokat eszik.

– Már a nagyanyám is szerette őket. Ez nálunk... öröklődik valahogy.

– Úgy nyersen? – kérdeztem megütközve.

– Néha gőz fölött párolja. A húsosabb szirmokat pedig összekeveri olajjal... salátának.

– Ez szerintem szép. Én erre büszke lennék.

– De amikor azt hiszi, senki sem látja, bogarakat is szokott. Csótányokat – és mutatta a tenyerén, hogy mekkorákat.

Nem akartam, mégis elképzelttem, hogyan roppannak össze anyja porcelánfogai között a bogarak páncéljai, miként őrlí őket pépessé, és hogy mindez örökletes.

– Nem baj – mondtam aztán –, végtére is ez csak egy olyan szokás.

Ezek után olajozottabban ment minden. Zsófi néhány nap után tervezni kezdett, eleinte csupán a házunk színét, majd a szobák beosztását látta maga előtt, hogy lesz-e francia ágy, vagy sem, és hogy milyen kutyát tartunk a tágas udvaron. Időnként neveket olvasott fel a falinaptárból, amelyeket hosszan ringatott a nyelvén, ahogy egy falat porhanyós gyümölcsöt, és nekem bölintanom kellett vagy épp ingatnom a fejem, amíg rá nem jöttem, ezek gyermekeink nevei, nem létező szellememberek keringenek körülöttem, akik makacsul részt követelnek belőlem, akár a csontokba bújt élősködők. Nem volt szívem lehűteni, mert ilyenkor egészen kipirosodott, hajába pedig beköltözött az az eleven tűz, s mindezt olyan odaadással tetőzte, hogy már csak a szabadban mertem hálni vele. Délutánonként anyámmal puszogott a ruharészlegen, apámnak pedig előre köszönt, de olyan hangosan, mintha épp akkor ment volna a talpába valami tűske.

Szép idők voltak, bár a kerület akkoriban már baljós helynek számított. Különös hírek terjengtek félholt emberekről, s azt rebesgették, hogy a világvége is jóval komiszabb lesz, mint ahogy elsőre gondolták. Egy reggel pedig, amikor Gárdosék kuvasza gyanús csontokkal állított haza, már nem lehetett tovább titkolni azt, amit addig senki sem mert megfogalmazni nyíltan.

Azon a napon mindannyian ott szorongtunk a szobánkban, mert apám végre nyeresre állt. Királyfullal kezdte, de aztán bejött a sor meg néhány terc, s akkor már bátran emelt párokra is tétet. Bittner Öcsi szórakozottan dobálta a lapokat, mintha legalábbis ultizna, s néha elismerő pillantásokkal bátorította apámat. Vanciu hümmögött, és egyre óvatosabban kezelte lassan apadó tartalékait, mindössze Fecske vigyorgott az egészen, mint aki mindent előre kiszámított már. És abban nem lehet hiba. A lapjárás éjfél körül fordult meg, amikor apám kilences tervét Vanciu dámafullja zabálta fel, s innen, mintha csak az ördög bújt volna a lapokba, apámnak még pár sem igen jött, Bittner és Fecske viszont még elrontani se nagyon tudta a maga terceit. Ilyenkor rutinosabb pókeres egyből kiszáll, vagy addig alibizik, amíg újra el nem indulnak a lapok, de apám úgy folytatta, mint annak előtte, dühből licitált akkor is, amikor már fikarcnyi esélye sem maradt. Anyám a térdével jelezte, hogy csináljak valamit, mert nagy veszedelmet érez, apám kezénél aggasztó gyorsasággal tűntek fel a gyufaszálak, de én csak ültem mereven, mint aki nem hisz a szemének, pedig akkor titokban talán már érdekelt is, hogy mi lesz. Bittner Öcsi, miután elvitte a maga adagját, diszkrétén visszahúzódott, s Vanciu ingerült sziszegései mellett leste, hogyan dolgozik a főnök, és miként intézem apám egyre kilátástalanabb kölcsöneit. Negyed háromkor, miután már tízes kvintje is volt, Fecske megállította a játékot. Szemre is látszott, hogy apám legalább négy-öt paklival úszott el.

– Ne szomorkodj – mondta Fecske, és simítgatni kezdte a kártyás pléd ráncait –, bolondoknak jár a szerencse.

Ha apámnak akkor ütni támad kedve, hát mentővel viszik el a másikat. De nem ütött.

– Vasárnapig megadom – mondta aztán, amikor Fecske előtt már tükörsima volt a pléd. Majd, mielőtt a másik elmosolyodhatott volna, hozzátette: – De addig megeszek innen valakit.

Úgy mutatott ránk, mintha kirakatba tett bábuk lennénk.

– Jó – mondta a másik.

Anyámon kívül senki sem látszott riadtnak, pedig akkor már egyre gyakrabban írt az újság az eltűnt csavargókról. Vanciu a fogát szívtá, de úgy tűnt, egyelőre csak azt próbálja megsaccolni, mennyi készpénzt vegyen elő. Bittner szeme apámról Fecskére ugrott, ám amikor látta, hogy amaz nyugodtan ül a székén, felbontott egy sört, s nagy kortyokban inni kezdte. A habot előbb a kézfejére, majd a pálmafás nadrágjába kente. Elmenéskor vigasztalásként oldalba bökte apámat, de ő meg sem mozdult. Talán arra várt, hogy végre egyedül maradjon. Hogy valamiképp elrendezhesse a gondolatait.

Péntekig szinte semmi sem változott. Úgy beszéltek anyámmal és Zsófival, hogy nem vesszük fel a kesztyűt, nem kezdünk el találgatni. Igyekszünk úgy tenni, mintha apám semmit sem mondott volna azon az estén.

– Ha engem minden bolondéria érdekelne – legyintett anyám, s hosszas fejtegetésbe kezdett a rejtett betegségekről. Aztán, mintha az egész ügy összefüggne valamiképp, újra és újra összeszámolta félretett pénzünket.

Zsófi délutánra kedvetlenedett el némiképp, szoknyája alá nyúló kezemet ingerülten lökte félre. Naplemente után vidámódott fel kisé, s akkor óvatosan, mintha minden hangot visszaparancsolna magába, ismét engedett nekem. Utána néhány percig nem is hagyta, hogy kihúzzam magam belőle.

– Csak pihenjünk – kérlelt.

Úgy feküdtünk egymáson, olyan szorosan, mint az összeragadt kutyák.

Szombaton Fecske tüntetően kiült a kertbe, hogy szem előtt legyen, ha keresik. Később Bittner is benézett, tétován keringett körülötte, aztán nagy hangon beszélgetni kezdtek, hogy a fürdőszobáig is elhallatszott. Úgy vettem ki, rólam tárgyalnak. Vanciu később üzent, sötétedéskor ő is belép, hogy átnézzenek valami üzleti ügyet. Lefekvés előtt, amikor magához intett, hogy a kerti székét utána vigyem, Fecske megtapogatta a karom. Nem volt még olyan, mint az apámé, de már szégyenkezni sem kellett. Egyébként őt alig láttuk. Késő este botorkált haza a strandról. Egyedül jött, és nem cipelt semmit.

Ahogy virradt, kiültem a fák alá. Egészen nedves volt még a fű, de nem zavart. Lassan, mint ahogy először kóstol meg az ember valamit, elszívtam egy cigarettát, a csikket pedig hosszú ívben a főnyyre fricskáztam. Tudtam, hogy nekem már szabad. Amint végeztem, be mentem a szobánkba. Nem tétováztam, egyből apám ágyához lép-

tem, és a félhomályban megkerestem a nyakát. Éreztem, miként ver ujjaim között egyre kétségbeesettebben az ütőér. Kicsapódó verítékét hamar felszívta a ruhám. Aztán leültem a test mellé. Vártam, hogy egészen kivirradjon, hogy a Nap csíkja elérjen az ágyig, s kimehessek a kertbe.

Elégedett voltam, s tudtam, hogy apám is az. Életében először komolyan vette őt valaki.

(Székelyföld, 2004/4.)

PAPP SÁNDOR ZSIGMOND 1972-BEN SZÜLETETT RADAUTIBAN (ROMÁNIA). PRÓZÁT ÍR. MÉRAY-DÍJAS.